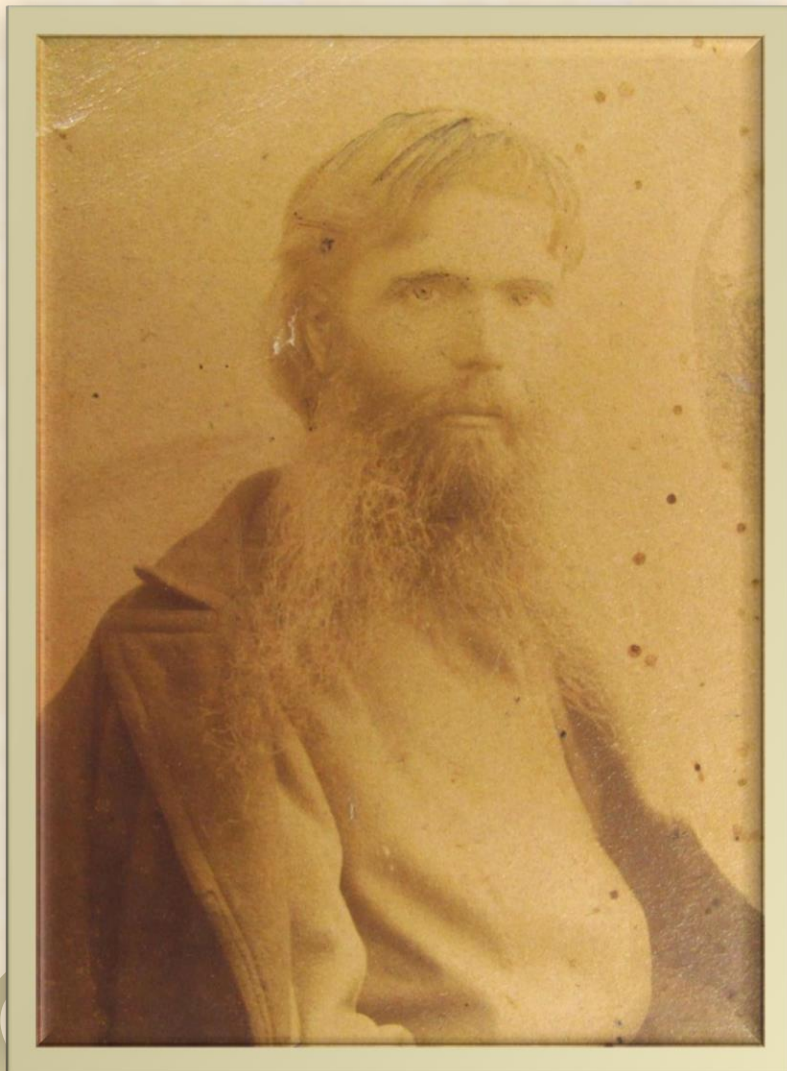

GAVRILA FROLOVA

KULTŪRVĒRTĪBAS

Baiba Leite
(Jevgenija Frolova-
brāļa Dāvida mazmeita)

2005

SATURS

Ievads.....	3
1.Kristianizācija.....	4
1.2.Kultūras dzīve, reformācijas ietekme.....	4
1.3.Vecticībnieki Latvijas teritorijā.....	5
1.4.Kultūras attīstība.....	5
1.5.”Nav ļaunuma bez labuma”.....	5
2.Jaunumi kultūras vērtībās.....	7
2.1.Skološanās, izglītības iegūšana.....	8
3.Sevis apjaušana vēsturiskā skatījumā.....	9
3.1.Dzimtas saknes un to izpēte.....	10
3.2.Gavriils Frolovs.....	11
3.3.Raja.....	12
3.4.Meistara glezniecības raksturojums.....	13
3.5.Rīgas periods.....	14
4.Atmiņas.....	15
4.1.Pārdomas par stāstīto.....	15
5.Nobeigums.....	17
Secinājumi.....	18
Izmantotā literatūra.....	19
Pielikums.....	21
Skaidrojošā vārdnīca.....	24
Pielikums I (Foto).....	25

Ievads

Kultūras slānis, ja to skatam no arheologu viedokļa, tas top arvien biezāks. Cilvēki staigā pa virsējo slāni, t.i. tagadni, pat nedomājot, kas ir bijis pirms viņiem vēsturē un, kas būs pēc viņu iemītās takas. Kas piederēs nākotnei? Uzarot zemi, cik bieži daudz vērtīgu lietu neatrodam! Daudz nedomājam arī par saviem senčiem, labākais, ja zinām, ka ir vecmāmiņa un vectētiņš. Bet, ar ko viņi nodarbojušies, retais mācēs pateikt. Tas lika man aizdomāties par savu senču dzīvi, nodarbošanos, dzīves vietu. Atrodot savu ģimeni, sāku vairāk interesēties par viņu dzīves gaitām. Sākās mani meklējumi ar to, ka uzzināju, ka vectēva brālis ir vecticībnieku ikonu gleznotājs.

Mans darba mērķis – nedaudz iepazīstināt ar savu dzimtas ikonu meistarību, apskatot to kopumā ar vēstures ritējumu, vietām, kur kādreiz tie dzīvojuši un strādājuši. Ir kultūrvērtības, kuras bieži neredzam, tās apslēptas mūsu acīm. Cilvēku uzdevums ir saglabāt un nodot tās nākošām paaudzēm.

Uzdevums manā darbā ir parādīt vecticībnieku vidē radītos ikonu mākslas darbus, kas veido īpašu ievirzi krievu vēlinajā ikonu glezniecībā. Tajā ir daudzveidība, neskatoties uz zināmu arhaismu. Grūti noteikt ikonu autoru, jo nav autorzīme. Viegļāk noteikt hronoloģiju, ja ikonu aizmugurē ir zīmogs, kā ir Froloviem. Vēlinā, 19.-20.gs. krievu ikonu glezniecība ir maz pētīta, tā nav sistematizēta ne Krievijā, ne Latvijā. Šie darbi muzeju kolekcijās bieži ir neapraķstīti un nēpublicēti. To va izskaidrot ar to, ka vairāk vērtības tika pievērstas agrākam periodam (11.-17.gs.).

1.Kristianizācija

6.-7.gs. Eiropas lielās tautas staigāšanas ietekmē Latvijā atkārtoti ieplūda balti un letgaļi. Balti ir kūtri organizējušies valstiski, to darījuši tikai briesmu brīžos. Pirmā zināmā Latvijas teritorijā hronika ir Indriķa hronika.

Jau 11.gs. sākās senlatviešu kristianizācija (pareizticība), gs. otrajā pusē Kursā bija katoļu baznīca. Tā ar tirgotājiem gan no austrumiem pareizticīgie, gan katoļticīgie no Baltijas jūras sāk misijas darbus Latvijā teritorijā. 12.gs. otrajā pusē Daugava arī vācu tirgotājiem bija labi pazīstama.

Pirmais krievu tautas mūzikas laikmets savā augstāko attīstību sasniedza ap 988.gadu, kad valdīja pirmais kņazs Vladimirs. 11.gs. Latvijas teritorijā lietoja aizgūtus vārdus no krievu valodas, piem. gavēt, krusts, grāmata, grēks, kristīt, svece, svēts zvanīt u.c. Tajā pašā gadsimtā benediktīniešu mūks Gvido no Arecas divbalsību padara brīvāku, viņš tai dod nosaukumu –diafonija. Baznīcas dziedāšana, pārņemta no Bicanes baznīcas un drīz pārveidota tika krieviskā garā.

1.2.Kultūras dzīve, reformācijas ietekme

Tā kā Rīga bija tranzīta un tirdzniecības pilsēta, 1282. gadā tā iestājās Hanzas savienībā. Hanzas savienības centrs tirdzniecībai ar Krieviju pārvietojās uz Rīgu un Tallinu. Dibinājās brālības, gildes. 1354.gadā nodibinājās Lielā gilde, kas apvienoja lieltirgotājus. 13.-14.gs. bija Livonijā ieviesta jaunā, vācu krustnešu kārtība. Doma baznīca ir viens no izcilākajiem agrās gotikas pieminekļiem Baltijā, arī gotikas formas ir Jēkaba baznīcai un Pētera baznīcai. 13.gs. dibinās Svētā Gara un Svētā Jura hospitālis.

Līdz ar reformāciju 16gs. un apgaismības laiku iestāšanos Latvijā, sākas sabiedriska kustība, kas pārveido pamazām reliģisko un kultūras dzīvi. Katoļu baznīcās dievkalpojumi notika latīņu valodā. Reformācijas laikā notika baznīcu grautiņi, kuros gāja bojā unikāli mākslas darbi. 1558.gadā krievi iebrūk Livonijā. Latviešu valodas vērtība cēlās, jo tā bija nepieciešama, lai ietekmētu tautu un to pievilinātu savā pusē. Dievkalpojumi sāk notikt latviešu valodā. Viļņā P.Kanīzijs izdod latviski katoļu katehismu, vēlāk iznāk baznīcas dziesmu krājums. Ietekme starp konfesijām pieaug. 1588.gadā holandietis N.Mollīns ierīko Rīgā pirmo grāmatu spiestuvi. 16.gs. apbūvē ienāca renesanses elementi. Tos ar laiku nomainīja manierisms.

1.3.Vecticībnieki Latvijas teritorijā

Pēc patriarha Nikona reformām (1653), pareizticīgie, kas palika uzticīgi vecajām tradīcijām, bija spiesti bēgt, jo carienes Sofijas laikā notika lielas vecticībnieku (raskoļņiku) vajāšanas. Vajāto masas pārcēlās uz dzīvi tālāk no Krievijas centra, tā 17.gs. daudzi Krievijas iedzīvotāji pārcēlās arī uz dzīvi tagadējās Latvijas teritorijās. Vajāšanās daudzi mira no bada un slimībām. Vietējie iedzīvotāji labvēlīgi uzņēmos šos novārgušos cilvēkus, uzskatīja tos par labiem strādniekiem. Poļu karalis Jans Sobeskis izdeva speciālu rīkojumu “Par brīvo dzīves vietu Šķeltniekiem poļu teritorijās...”, kas veicināja vecticībnieku draudžu dibināšanu Latgalē.

1.4.Kultūras attīstība

Tajā pašā gs. Rīgu jau sasniedza baroks, tad sekoja klasicisma uzplūdi. 1621.gadā Rīga un Vidzeme nonāk zviedru rokās. Latgale-Polijai, Vidzeme-Zviedrijai. Kurzemes hercogiste paliek Polijas uzraudzībā. Zviedrijas karalis 1632. gadā Tērbatā nodibināja universitāti. Tajā laikā Krievijā notika tautas mūzikas vajāšana. Cara Alekseja Mihailoviča (1645-1676) sūtņi un bajāri, kas bija ceļojuši pa Eiropu, ar sajūsmu stāstīja par tur redzēto un dzirdēto. 1672.gadā tiek izdota pavēle grāfam fon Stādenam sameklēt Kurzemē “labus darba meistarus”, muzikantus, cilvēkus, kuri prot organizēt teātri. Šie daži sameklētie trompetisti, lika pamatus pirmām krievu ķeizarkās operas orķestrim. Tā Stādens atgriezās no Rīgas un citām pilsētām Krievijā.. 18.gs. sākumā sākās Vakareiropas kultūrdzīves atdarināšana Krievijā.

1.5.“Nav ļaunuma bez labuma”

1700.gadā sākās Ziemeļu karš. Dānija, Polija, Lietuva, Saksija, Krievija cīnījās pret Zviedriju. Tika ieņemta Rīga, Latgale un arī Kurzemes hercogiste. Vidzeme un Inflantija ar saviem iecelotājiem, Kurzemes, Zemgales hercogiste. Vēlāk pilnībā Krievijas sastāvā, 18.gs., Vidzemes guberņa, Baltkrievijas guberņa, Vitebskas guberņa. 1775.g.Jelgavā sāka darboties Pētera akadēmija, tā kļuva par svarīgāko zinātniskās domas centru Baltijā. Sākās piļu celtniecība, nedaudz uztverot dziestošā baroka atspīdumus. Tomēr vairāk arhitekti pievērsās vēsajam racionālajam klasicismam. 1736.g. sāka celt Rundāles pili, 1738.g. Jelgavas pili. Krievijas galma arhitekts B.F.Rastrelli projektēja, veidojot milzīgus ēku kompleksus ar dārziem un palīgēkām. 18.gs. Rīgas arhitektūrā populārs bija klasicisms (Kaklākālna baznīca).

Tēlotājmākslas virzību noteica aristokrātija un elitārā pilsonība. Kurzemē talantīgi koka tēlnieki radoši izkopa baznīcas altārus (barokālie altāri), rotāšanas mākslu un baznīcas gleznojumus.

No Maskavas bēga vecticībnieki un Režicu (Rēzekni), no Pleskavas un Novgorodas- apmetās ap Dinaburgu (Daugavpils). Viņi apmetās arī Igaunijā un Lietuvā. Diasporā jau dzīvoja ievērojama vecticībnieku iedzīvotāju daļa. Viens no ikonu glezniecības ievirzēm izveidojās tieši vecticībnieku vidē 17.-19.gs. Blakus garīgajai dzejai, rodas mūzika, kas papildina dievkalpojuma kārtību katoļu baznīcās un citās konfesiju draudzēs. Piem. J.S.Bacha "Ciešanu oratorija", Hendeļa "Messa"(kas tulkojumā nozīmē – dievkalpojuma kārtība.). Viens no Lutera garīgiem dzejniekiem bija P.Gerhards. Latvijas krievu tautības iedzīvotāju starpā daudz ir vecticībnieku. Viņi atzīst askētiskāku dievkalpojumu kā pareizticīgie. Neatdzīst ieviestos sīkāka rakstura ticības dzīves paražas. Būtiska cilvēku dzīves sastāvdaļa Senajā Krievijā un citās slāvu teritorijās bija Ikona, kas tika uzskatīta par starpnieku lūdzēja ceļā pie Dieva. Ikonas bija baznīcās, klosteros un dzīvojamās mājās. Tās drīkstēja uzlikt uz kāda īpaša plauktiņa, pie sienas tās nevarēja kārt. "Zelta laikmets" ikonu glezniecībā bija 14.-15.gs. Izveidojās dažādas skolas- Novgorodas, Pleskavas, Maskavas un citas. Uz tām brauca mācīties meistarību ikonu glezniecībā no dažādām zemēm. Meistars Teofans Grieķis darbojās Novgorodā 10 gadus. Maskavas skolu pārstāvēja Andrejs Rubļovs un arī T.Grieķis, Dionīsijs. Pēc kņaza Vasilija Dmitrijeviča pasūtījuma kopīgi gleznoja freskas un ikonostu Maskavas Pasludināšanas katedrālei 1814g.

. Ikonu māksliniecisko valodu izveidoja vecticībnieku meistari. Pamazām "izstrādāja jaunās "Pomorjes skolas" glezniecības pamatiezīmes. Šīs" skolas ikonu lēmumi no metāla 18.gs. Vigas lēmumi, tas pats ir ar 18.gs.ikonu glezniecību"(I.N.Zavaloko). Saskaņā ar F.A.Kaļikina uzskatiem, jēdziens "Pomorjes glezniecība" ir attiecināms uz Vigas upes klostera uzplaukuma mākslu (t.i. uz 18.gs. mākslu). Pēc klostera slēgšanas daudzi meistari brauca meklēt citas dzīves vietas. Tā vecticībnieku ikonu gleznotāji strādājuši savās darbnīcās Sibīrijā, pievolgā un arī Baltijā. Rīgā uzcelts Grebenšņikova lūgšanu nams, celts vecticībniekiem.1812.gadā nodeg koka nams un tā vietā 1826. gadā to atjauno, tad arī lūgšanu nams tiek nosaukts Grebenšņikova vārdā. Nams ir eklektisma celtnē, kas būvēta vienkāršotas bizantiešu arhitektūras formās; tornim ar kupolu – jūgendstila iezīmes. Ēkā atrodas lielā lūgšanu zāle ar ikonostasu, vairākas mazākas ceremoniju zāles.

Pēc Latvijas un Igaunijas brīvības iegūšanas izveidojās Latvijas un Igaunijas patstāvīgā pareizticīgā baznīca. 1920.gadā Rīgā notika pareizticīgās baznīcas koncils (saeima). Ievēlēja sinodi (padomi) un nolēma, ka Latvijas pareizticīgai baznīcai jābūt neatkarīgai.

Tautas staigāšana notiek jebkurā gadsimtā. Citi tirgojas, citi meklē jaunas dzīves vietas, vēl citi dodas iegūt zināšanas uz tālākām zemēm, domā par kultūras attīstību; mūziku, arhitektūru, glezniecību, teātri utml. Cilvēki vienmēr ir centušies radīt, organizēt. Lai saglabātu savas tautas identitāti, kultūru, ir

jāmācās no zināšanām, kas jau iegūtas un uzkrātas citās zemēs. Neapšaubāmi, viena kultūra ietekmējas no otras un otrādi, tā veidojas, jaunas vērtības.

2.Jaunumi kultūras vērtībās

1868.g. tika nodibināta Rīgas Latviešu biedrība. Tā rosināja vākt tautas dziesmas, vecus, senus priekšmetus, izglītoja skolotājus uc.

Pirmie dziesmu svētki notiek 1873.gadā, kaut vācu komponists H.Dorns 1836.g.Rīgā noorganizēja Daugavas mūzikas svētkus, kas uzskatāmi par pašiem pirmajiem Dziesmu svētkiem.

19.gs. Rīga pārtapa par modernu pilsētu. Būvniecība tika veidota eklektisma stilā. Tika uzbūvētas 25 kultu celtnes, Bruņniecības namu, 11 ģimnāzijas, vācu teātri (Nacionālā opera), Rīgas Politehnikumu, tagad LU un daudz citu A.Aluāna vadībā nodibinājās pirmais teātris. Nepilnus 150 gadus pēc Rīgas pirmās Pētera un Pāvila katedrāles iesvētīšanas bija vajadzība pēc lielākām telpām. Vāca ziedojumus jauna dievnama celtniecībai. Ar Aleksandra II rīkojumu 1874 gadā Rīgas epiarhijai tika atvēlēti 900 000 rbļ. Izcilākie Rīgas arhitekti J.F.Baumanis, G.Šēls un R.Pflūgs beidz darbus pie savas jaunās katedrāles. Aleksandrs III dāvināja dievnamam 12 zvanus, lielākais svēra 800 pudus.1884. gada 27.oktobrī tie pirmo reizi iezvanījās visi kopā. Katedrāle kļuva par vispāratzītu Rīgas un Latvijas garīgo centru. Vienots mākslinieciskais risinājums bija ikonostasa un klirosu kokgriezumiem un zeltītiem Ķeniņa vārtiem. Baznīcas aprīkojums veidots vienotā stilā. Labākie zeltšuvēji gatavoja svētkalpošanas tērpus. Nenovērtējama bija ikonu kolekcija. Ikonu gleznotāji bija V.Vereščagins un Vasiļevs. Bija pieņemts arī ikonas dāvināt.

2.1.Skološanās, izglītības iegūšana

Glezniecība un grafika profesionāli sāka attīstīties 19.gs. otrajā pusē. Šajā laikā par mākslas izglītības centru kļuva Pēterburgas Mākslas akadēmija un Štiglica Centrālā tehniskās zīmēšanas skola Pēterburgā.

Jānis Cimze (1814-1881)- pedagogs, mācījies Vācijā; Baumaņi Kārlis (1835-1905)- pirmais latviešu kora un solo dziesmu autors; Vīgneru Ernests (1850-1933)-pirmais latviešu mūziķis, mācījies Maskavas konservatorijā; Jurjānu Andrejs (1856-1933)-pirmās klasiskās mūzikas darbu autors, mācījies Pēterburgas konservatorijā; Jāzeps Vītols (1863-1948)-mācījies Pēterburgas konservatorijā; Emīls Dārziņš (1875-1910)- mācījies Pēterburgas konservatorijā; Alfrēds Kalniņš (1879-1951) mācījies

Pēterburgas konservatorijā; Jāzeps Mediņš (1877-1947) neilgi mācās Rīgas mūzikas institūtā; Jēkabs Mediņš (1885-1971) beidza Zīgerta institūtu.

Latviešu profesionālā tēlotājmāksla attīstījās 19.gs. otrajā pusē. Mākslas izglītību daudzi ieguva Pēterburgas Mākslas akadēmijā un Štiglica Centrālā tehniskās zīmēšanas skolā. Viens no pirmajiem latviešu gleznotājiem, kurš beidz Pēterburgas Mākslas akadēmiju bija Oto Bērziņš (1818-1885), tad Jānis Staņislavs Roze (1823-1897), Kārlis Hūns (1830-1877), Jūlijs Feders (1838-1909) u.c.

J.Feders mācījies kopā ar K.Hūnu, I.Šiškinu, M.Klodtu un citiem peredvižņikiem. Feders daudz ceļojis pa Rietumeiropu, Krieviju. Strādāja Krievijā, Ukrainā.

Pēterburgas Mākslas akadēmijas, Pēterburgas konservatorijas un Štiglica tehniskās zīmēšanas skolas studenti apvienojās pulciņā "Rūķis". Viņi uzskatīja, ka ikvienam māksliniekam jāatspoguļo savas tautas dzīve- savā zemē, savā laikā. Viņi veicināja tematiskās glezniecības, portretu, ainavu, un vēsturiskā žanra attīstību. Tas veidoja latviešu stājglezniecības skolas veidošanos. Ļoti liela nozīme bija tieši Pēterburgas un Maskavas akadēmijām. J.Rozentāla (1866-1917) mākslu iespaidoja peredvižņiki. Ā.Alksnis (1861-1897) Rīgas vācu amatniecības skola; A.Baumanis (1867-1904), Pēterburgas Mākslas akadēmija; V.Purvītis (1872-1945) Pēterburgas Mākslas akadēmija. Rēvelē (Tallinā) strādā līdz 1909.g. 1913.g. tiek ievēlēts par Pēterburgas Mākslas akadēmijas akadēmiķi. J.Valters (1869-1932) Pēterburgas Mākslas akadēmija. Piedalījies izstādēs Krievijā, dzīvoja Drēsdēnē. A.Daugulis (1830-1899) viens no populārākiem kokgriezējiem Sanktpēterburgā.

3.Pārdomas

Daudz apslēptu lietu mums notika apkārt, par ko padomijas laikos neļāva izzināt. Par garīgām vērtībām ne tik! Kādos laikos tik neesam dzīvojuši. It kā vienā zemē, tikai tie nosaukumi mainījās: XVI gs.- Livonija; XVII gs.- Pārdaugavas hercogiste; XVIII gs.- Kurzemes hercogiste, Inflantija, Zviedrijas Vidzeme; Polijas Lietuvas valsts; XVIII gs. beigās- Krievija; Vidzemes guberņa; Baltkrievijas guberņa; Vitebskas guberņa; vēstures rats griežas un cilvēki dzīvoja tam līdz. Kāda tautība tad esam, kas dzīvojam uz tagadējās Latvijas zemes? Vai tīrasiņu latvieši? Grūts jautājums! No Livonijas laikiem esam piedzīvojuši tādas tautas savā zemē, ka tīrs latvietis vai maz ir sastopams?! Domāju, ka mums jānovērtē pareizi šeit atstātās cilvēku kultūrvērtības. Jāizzina paši sevi, sava tautība, izcelsme, no kurienes esi nācis! Varbūt nezinot, mēs bradājam ar kājām savu senču radītās vērtības. Postam kapus, pat nezinot, kas tur apglabāts, varbūt tavš vecvectētiņš? Bez pagātnes nevaram dzīvot nākotnē! Novērtēt un saglabāt kultūru, tas ir mūsu pienākums.

Baznīcas postīja, dedzināja; apcietināja un izsūtīja garīdzniekus trimdā. Taču ne tikai Padomju laikā, bet agrāk, jau “pēc 1666.gada Baznīcas Koncila, kurš galīgi un oficiāli pieņēma, ka patriarha Nikona reformām (1653) ir valstiska nozīme, vecticībnieki, vai tie, kas palika uzticīgi senajām pareizticības tradīcijām, tika vajāti, lielas represijas carienes Sofijas laikā, un vecticībnieku masas devās no Krievijas uz mūsdienu Latgali un Zemgali. Dibinājās vecticībnieku draudzes Latgalē. “Kurzemes hercogistē organizētas vecticībnieku masas parādījās 1659.gadā, agrāk nekā sākās oficiālās vajāšanas, bet 1660.gadā ciematā Ligiņiški (netālu no Daugavpils) bija uzcelta pirmā vecticībnieku baznīca – lūgšanu nams”.

3.1.Dzimtas saknes un to izpēte

Viena versija, ir tāda, ka arī Gavriļa Frolova senči ieceļo tagadējās Latvijas teritorijās, jo 1659.gadā Frolovs pērk zemi (iespējams no Augustas Elizabetes Ivana meitas) [arhīva materiāli]. No vārda Frolovs cēlies ciema nosaukums “Frolovka”. Vēl viena no versijām: Frolova bērni Elizabete Feodora m. (Frolova) un dēls Vlasichs. Tālākie pēcteči – zināms Kondrats Vlasicha d. Frolovs, kurš pēc Igaunijas krievu gleznotāju V.Semerjakova, A.Strahova teiktā, bijis ikonu gleznotājs. Vienas no 17.-19.g.s. ikonu glezniecības ievirzēm izveidojās vecticībnieku vidē... glezniecības īpatnību veidošanos ietekmēja 17.g.s. vidus Krievu Pareizticīgās Baznīcas šķelšanās.

Par vecticībnieku ikonu koncepcijas pamatu ir kļuvis 1551.gada Stoglava Koncila 43.noteikums, kurš nosaka ikonu gleznotāju pienākumu gleznot ikonas pēc senkrievu un Bizantijas paraugiem, jo tā gleznoja grieķu ikonu gleznotāji, piem. Andrejs Rubļovs u.c. Pareizticīgo baznīca ilgu laiku pieņem vecticībnieku ikonas, tikai, ja tajās nav izteikti vecticībnieku simboli. Piem, ikonai “ticības Simbols” ar Nikejas- Konstantinopoles ticības apliecinājuma tekstu vecticībnieku redakcijā. Par svarīgu atribūtu vecticībnieku ikonās jāuzskata savdabīgs svētīšanas un krusta mešanas veids – ar labās rokas diviem pirkstiem [sk.piel.], kas arī tika apstiprināts kā kanonisks 1551.g. Koncilā. Trīs saliktie kopā apakšējie pirksti [pirmais, ceturtais, piektais] simbolizē Svēto Trīsvienību, divi – Dieva Dēlu un Cilvēka Dēlu. Saliktie divi pirksti augšā [otro un trešo], liekot pie pieres, ticam, ka Jēzus ir Kristus; pie jostas vietas- ticam Jēzus dzīvei uz zemes un Marijas Jēzus ieņemšanu no Svētā Gara., pie labā pleca – ticībai, ka Jēzus ir augšāmcēlies no mirušiem un uzkāpis debesīs, sēdies pie Dieva Tēva labās rokas, pie kreisā pleca- par ticības zīmi, ka Kristus nāks atreiz un tiesās dzīvos un mirušos, atdalīs taisnos no grēcniekiem. Pēc krusta mešanas seko paklanīšanās. Pareizticīgo baznīcas šķelšanās laikā notiek izmaiņas dievkalpojumu kārtībā un citās tradīcijās. Interessants fakts ir tas, ka ir pareizticīgo baznīcas, kur ikonās redzami Jēzus saliktie divi augšējie pirksti svētīšanai, sienas gleznojumiem arī. Kaut gan pareizticīgo svētīšanas pirkstu salikums ir citāds- trīs pirksti [pirmais, otrais, trešais] salikti augšā

simbolizē Trīsvienību, apakšā-ceturtais un piektais simbolizē Dieva Dēlu un Cilvēka Dēlu. Tā piemēram, Valmieras pareizticīgo baznīcā, virs ieejas durvīm ir sienas gleznojuma, kurā redzams Jēzus ar vecticībnieku svētīšanas labās rokas pirkstu salikumu. Arī ikonās redzamas šis simbols. Vēl var atzīmēt, ka Pamorjes ikonās krusti svēto rokās un baznīcas kupolos vienmēr ir bijuši ar astoņiem galiem, trīsdalīgi.

Pamazām izveidojās ikonu meistarų skolas. Gleznotāji strādājuši, kā jau minēts, Maskavā, Baltijā, Sibīrijā un Pievolgā. Vecticībnieku meistari sekoja senajai glezniecības tehnoloģijai. Saskaņā ar senajām tradīcijām meistari vienmēr uz koka vēl līmēja audeklu. Foniem, dažādām detaļām tika izmantots zelts, turpinot bizantisko tradīciju. Zeltam ir īpaša sakrāla nozīme, kas simbolizē garīgo debesu pasauli, dievišķību un svētumu. 19.g.s. otrā pusē ikonu glezniecībā ir sastopami jauktas tehnikas izmantošana, kas 17.g.s. nebija raksturīgi, jo galvenokārt izmantoja temperu, neatzīstot eļļas krāsas, kā saka restauratore N.Rešetnikova. Jauktas tehnikas pielietošanu izmantoja arī brāļi Frolovi, par ko liecina analīzes rezultāti.

No arhīvu dokumentiem un mutiskiem avotiem, zināms, ka uzvārds Frolovs cēlies no vecticībnieku Svēto mocekļu vārdiem Flor un Lavr. Nav zināms, kur pēc vajāšanām izceļoja un apmetās Frolovu ģimene. Pēc ziņām no arhīva materiāliem un mutiskiem avotiem, tā bija liela. Zināms, ka vecticībnieku ikonu glezniecības meistaram Kondratam Frolovam (~1780.g. pēc vienas no versijām, viņam varētu būt brālis Jēkabs [pielikumā viņa ikonas kopija], arī ikonu gleznotājs, ~1775.g.) ir dēli: Efims -arī ikonu gleznotājs, kurš Rēzeknē atver ikonu meistarų skolu Vasiļkovu mājā; Anfims, meita Agrafena. Efima (sieva pēc aptuvenām ziņām, varētu būt Anna Vasilija m.) divi dēli turpina mākslas ceļu. Tie ir Gavriļs [pielikumā portrets] un Tits, Dāvids [pielikumā portrets] izmācās par advokātu un pārceļas dzīvot uz Vitebsku. Vitebskas guberņā ietilpa Vitebska, Dvinsk, (Daugavpils), Režica (Rēzekne), Polocka. No arhīvu materiāliem un mutiskiem avotiem ir ziņas par brāļiem Timofeju (pēcteči dzīvo Daugavpils apkaimē, Šahmaņu sādžā, (pēc nostāstiem avots nosaukts Frolovu vārdā), Krāslavā; Mellužos, Maskavā; dzimtas kapi ir Krāslavas rajona Šķeltovas pagastā), Pāvelu, Sergeju (ģimenei piederējusi Vainovas muiža, pēc mutiskām liecībām bērnu bērni dzīvo Latvijā), meita Matrjona (pēcteči arī dzīvo Daugavpils apkaimē).

3.2 Gavriļs Frolovs dzimis 1854.gadā

Čerņigovas guberņas Novozibkovas ciema Mitjkovkā. 1868.gadā (kad dibina Latviešu biedrību) Efims Frolovs ar ģimeni pārceļas uz dzīvi Režicā (Rēzeknē), kur atvērā ikonu glezniecības darbnīcu (kā jau minēts). Tajā laikā Rēzekne bija liels vecticībnieku centrs visā Baltijā. Ģimene bija ļoti reliģioza. Noteikums ģimenē bija meitām, ja tās iziet pie vīra, tad jāpatur savs uzvārds – Frolovs. Tas arī tika

pildīts. Vecticībnieki piemin savus tuvos aizgājušos un lūdz par viņu dvēselēm. Pēc svētku dievkalpojumiem pieņemts iet uz kapiem. Vecticībnieki ļoti ciena savus senčus un glabā foto ģimenes albūmos. Gavriils palīdzēja tēvam, dēli gāja uz lūgšanas nama kori (tagadējo Siņicina ielu), kur mācījās seno zīmju (nošu rakstu) Baznīcas dziedāšanu. Pēc tēva Jefima nāves 1875.gadā Tits un Gavriils tika uzaicināti uz Maskavu. Preobraženska kapsētas vecticībnieku draudzē [pielikumā attēls], viņi atvēra ikonu glezniecības darbnīcu. Vēlāk mēģināja apmesties Samārā, Kazaņā, bet 1879.gadā atgriezās atpakaļ Rēzeknē. Acīmredzot ikona “Trīsroku Dievmāte” gleznota tieši šajā Rēzeknes periodā. Nodarbošanās bija arī citās pilsētās. Mozaīku atjaunošana {pielikumā attēls} redzama Pēterburgā restaurēta mozaīka Frolovu darbnīcā, V.M.Vasņecova, M.V.Nesterova, M.A.Vrubela un A.P.Rjabuškina oriģināliem. 1879.gadā atgriezās Rēzeknē. Labi iemācās ikonu glezniecību un dievkalpojuma dziedāšanas mākslu.

3.3. Raja

Vēlāk, J.P.Sofronofs ielūdzis viņus uz Tihotkas ciemu Čudas ezera krastā (Igaunijā). No tā laika G.Frolovs palika uz dzīvi Rajas ciematā (pie Peipusa ezera). Lūgšanu namus uzcēla Kolkjā 1880.gadā [sk.piel.]. Ikonu gleznotājs bija Frolovs Gavriils ar saviem skolniekiem. Varnjas lūgšanu nama [sk.piel.] ikonostasu gleznoja Rīgas meistari. Pēc mācekļa Sofronova lūguma, no Tihotkas uz Raju tika pārcelts divstāvu lūgšanas nams [pielikumā attēls], tur arī ierīko veco ļaužu apmešanās vietu- namu. Papildināja savas zināšanas Pēterburgā [skat. pielikumā]. 1894.gada 26 augustā Gavriils saņēma ikonu glezniecības meistara nosaukumu [sk.piel.] un atvēra ikonu glezniecības skolu, kurā izglītību ieguva daudzi meistari, kā stāsta N.Rešetņikova. Viņam bija savs zīmogs – tas bija apaļas formas[skat. muzeja attēlos]; agrāk, kopā strādājot ar tēvu, lietoja to, kas bija ovāls. Frolovu gleznotām ikonām otrā pusē ir šie zīmogi, kas liecina par savu meistariskolu. Viņa skolnieks P.M.Sofronovs, ar savu mākslu izveidoja starptautisku slavu Frolovu skolai. Vēl viņa skolnieks bija P.Mizņikovs, u.c.

Gavriils savāca ziedojumus un uzcēla lūgšanu baznīcu [sk.piel.], tā tika pabeigta 1920-tajos gados, taču nodega II Pasaules kara laikā. Tagad to sāk restaurēt, palīdz arī valsts. Zvanu tornis ir saglabājies, ko izmantoja un izmanto vēl tagad, draudze iezvana dievkalpojumus. Rajā, divstāvu mājā blakus nodegušajai baznīcai, ir izveidots G.Frolova muzejs [sk.piel.], kur redzama viņa darbnīca, klase mācībām, viņa dzīvojamā istaba [sk. pielikumā], veco ļaužu istabas[sk.piel.]. Saglabājies arī Gavriila savāktās unikālās grāmatas, arhīvs [sk.piel.], daļa no bibliotēkas. Par to zināja stāstīt Gavriila skolniece Klavdija, kurai divus gadus atpakaļ bija 90.gadu. Viņa vēl tad izpildīja zvaniķa pienākumus [zvana tornis redzams pielikumā]. Viņa atceras, ka bijusi diezgan draiska meitene un bieži tikusi sabārta, jo

skolotājs Gavriļs Frolovs bijis stingrs, prasīgs. Ģimenes viņam nebija, viņu sauca par “īsto dievticības veicinātāju”.

3.4. Meistara glezniecības raksturojums

Kā saka viņa skolnieks P.Safronovs: Frolovs kā smalka un cildena amata īpašnieks, bija populārs ne tikai Pričudjes robežās. ...pasūtījumus saņēma no Pēterburgas, Maskavas, Polijas, Krievijas dienvidiem,...Francijas un Amerikas....viņa daiļrades virsotne ir vecticībnieku baznīca Rajas ciematā.....lūgšanas namā ap 200 ikonu, ko veicis gandrīz viens pats. G.Frolovu var uzskatīt par Pleskavas-Novgorodas skolas mantinieku. Meistars izmanto savā, pārstrādā veidā, 14.gs. Pleskavas skolas paņēmienus –apģērbā sīks zelta štrihojums, apģērbam punktots raksts, kurš imitē krāsainus akmeņus un pērles. Tipiskākie toņi – dziļi zaļie (zili-zaļš), zelts. Viņš izpildīja arī vietējo iedzīvotāju pasūtījumus, gandrīz katrā Rajas ciemata mājā un tās apkārtnē noteikti atrodama kāda no Frolovu ikonām. Tāpat arī Rēzeknē un tās apkārtnē un Daugavpilī kādās mājās varētu būt Frolovu ikonas. Brāļi Gavriļs, Tits ciemojās Rēzeknē. Satikās arī ar Dāvidu, kurš arī apciemoja brāļus Rēzeknē, Rajā. Vecticībnieku delegācija viesojās arī pie Viņa Augstības imperatora Vitebskā 1904.gada 30 septembrī [ziņas no tā laika foto]. Dāvids bija Vitebskas un Polockas vecticībnieku delegācijas vadītājs zemes jautājumos, kas notika Pēterburgā [ziņas no tā laika foto, pielikumā]. Advokāta prakse tika likta lietā. Dāvids arī kalpoja vecticībnieku lūgšanu namā priesteru amatā netālu no Vitebskas.

G.Frolovs ir Pleskavas-Novgorodas skolas mantinieks. G.Frolova darbiem raksturīgs atturīgs kolorīts.Kopumā ...ikona ir monumentāla, pārsteidzoša savā izteiksmes spēkā, izcila atturīgumā un izteiksmes līdzekļu ierobežotībā. Blakus glezniecībai viņš publicēja teoloģiskus un citus publicistiskus rakstus. Strādāja paša dibinātajā skolā Rajā, mācīja lasīt, rakstīt, zīmēt, dziedāt baznīcas dziedājumus. Viņam bija savāktas grāmatas par mākslu, retas grāmatas, žurnāli, lūgšanu grāmatas, reliģiozi raksti u.c. Gavriļa Frolova izveidotā ikonu glezniecības skola Rajā kļuva kā centrs, kas saglabā krievu ikonu glezniecības tradīcijas XX gs. Viņa darbi atrodas daudzu valstu muzejos: Karlsbergā, Dānijā; Kopenhāgenā, Vācijā; Reklenhauzenā, Skandināvu valstīs, Vatikānā, Maskavas Tretjakova galerijā, Pēterburgas Ermitāžā, Krievijā, Igaunijā, Lietuvā un Latvijā [pēc mutiskām ziņām no Igaunijas krievu gleznotājiem]. Igaunijā izveidots G.Frolova fonds, kas tiks piešķirts tiem jaunaigiem krievu gleznotājiem, kuru darbi tiks novērtēti kā garīga rakstura. Igaunijā G.Frolovs ir labi pazīstams, viņa ikonas ir pat privātās kolekcijās [sk. pielikumā] Tallinas kolekcionāra dažas ikonas.

Mākslinieka rokraksti ir saglabājušies, tie ir Pēterburgā Puškina mājā, dienasgrāmatas ar sacerējumiem par 1880-1929.gadiem. Ir saglabājusies sarakste ar I.N.Zavoloko un dokumenti par P.M.Sofronovu. “ “Kā ikonu gleznotāju, kas glezno vecā stilā un pēc veciem paraugiem, kā meistarīgu

un talantīgu, viņu zināja visa vecticībnieku Krievija”, - par savu skolotāju rakstīja P.Sofronovs (1898-1973)”.

3.5. Rīgas periods

20.gs. Rīga kļūst par vecticībnieku kultūras centru visā Baltijā. Šeit 1927.gadā tika nodibinās Krievu Senatnes Cienītāju pulciņš, kura mērķis bija reliģiskās pašapziņas atjaunošana vecticībnieku jauniešu vidū. Pēc pulciņa vadītāja I.N.Zavoloko iniciatīvas tika organizēta žurnāla “Rodnaja Starina” (1927-1933) izdošana. Rakstu autori galvenokārt bija I.N.Zavoloko un G.Frolovs. Viņu mērķis bija vadīt zinātnisko darbību senkrievu ikonu glezniecības pieminekļu atjaunošanā. Pulciņš organizēja pētnieciskas ekspedīcijas visā Baltijas reģionā, aicināja uz sadarbību krievu ikonu pētnieku P.P.Muratovu.

Klusie, noklusinātie, apklusinātie mākslas dārgumi! Mūsu pienākums ir celt gaismā tos, kas reiz bijuši nevajadzīgi, bijuši par traucēkli. Pēc Kristus krustā sišanas zinām daudzas vajāšanas. Arī Sofijas vajāšanu laiki, lielinieku vajāšanas, padomijas laiks un vēl citas, kas turpinās līdz mūsdienām.

4.Atmiņas

Ģimene, dzimta, dinastija, mākslas meistari, talanti kopti no bērnības. Audzināti, mācīti skolās, ieguvuši zināšanas, rūpējušies par savas dzimtas autoritāti, mācīti dzīvot ticīgu dzīvi. Vajāšanās vajadzēja bēgt, slēpties, pieņemt citu vārdu vai pat pamest valsti. Nedrīkstēja stāstīt saviem bērniem par savu izcelsmi. Cilvēki piedzīvoja daudzas nežēlības, kas nebija prātam aptveramas. Tāpēc jau mēs daudz nezinām par saviem tuvākajiem, kur nu vēl par kādu talantu vai drošsirdi. G.Frolovam un viņa skolniekam P.M.Sofronovam piedāvāja izceļot uz ārzemēm. Taču pēc nostāstiem, aizbrauca Sofronovs. Tā 1930.gada 15(28) septembrī mira Gavriils Frolovs Rajā (mīklainas lietas notikušas, kā stāsta vietējie iedzīvotāji, arī Gavriila skolniece). G.Frolova pieminekļa apakšējā, mazā arkā, par godu Gavriila Engēļu dienai, 27.jūlijā vienmēr tiek aizdegta svece. Par Titu ziņas nav, cik zināms arī ģimene viņam nebija.

4.1.Pārdomas par stāstīto

Viņa brālis Dāvids tika apcietināts, jo bija vecticībnieks, turīgs advokāts, daudz zemes, vairākas muižas, zirgu stallis ar kādiem 90 zirgiem, trīsstāvu pirts Vitebskā (ēka vēl tagad saglabājusies)- tā tad kulaks. Maza meitene Marija atceras, kā lielinieki ienākuši muižā un teikuši mātei-Evgenijai Frolovai,

Dāvida sievai, lai ātri pazūd, jo tā vairs neesot viņu māja. Tēva kamanās iesēdināja Evgēniju ar trim mazām meitām: Nadžeždu, Mariju un Valentīnu, uzmeta Dāvida kažoku un teica, lai brauc, kur grib. Tā viņas ceļoja no vienas vietas uz otru, cieta badu, nebija drēbes, iemācījās kaut ko iemainīt, lai nepaliktu badā. Pamazām viņas pielāgojās pie tādiem dzīves apstākļiem.

Dāvids Frolovs mira cietumā no kādas slimības 1933.gadā Vitebskā.

Evgēnija Frolova ar savām trim meitām tūlīt pēc kara ieradās Rīgā un apmetās uz dzīvi Pārdaugavā. Sākās cita dzīve, it kā iepriekšējā nemaz nebūtu bijusi. Bija jāklusē, lai meitām nebūtu nepatīkšanas. Tālāk darbs Marijai “Darba sparā”, māsām citur, maize jāpelna. Dzīvo saspiesti, kā daudzi Padomju laikā.

Nadžeždai piedzimst dēls Boriss, Marijai – meita Natālija, Valentīnai – meita Evgēnija (vārds par godu mātei).

Dzimta, gēni- vai tas ko izsaka, liecina? Jaunībā šīs lietas liekas mazsvarīgas. Taču gadiem ejot, gribas vairāk uzzināt par sevi. Vai atceramies savus senčus? Vai zinām par tiem? Ja nē, tad daudz ko zaudējam no sevis paša. Neizprotam sevi, plosām sevi! Interessants notikums bija Rajā, kad mans jaunākais dēls filmēja muzeja istabu, nejauši bija nostājies tieši blakus Gavrila portretam (gleznai) un pēkšņi skolniece Klavdija sasiņ plaukstas un saka: ”Interesanti, kurš ir Gavrils, tas, kurš bildē vai tas jauneklis, kurš filmē? Iestājās klusums, visi skatāmies un salīdzinām...! Līdzība bija pārsteidzoša, kā dvīņu brāļi. Tikai tad sāku vairāk domāt par dotībām, manierēm, žestiem, interesēm, raksturu, izskatu, gaitu, runas veidu, gērbšanās stilu un daudzām citām lietām. Tās ir pārsteidzošas, kā gēni darbojas! Savukārt, es esmu līdzīga savai mātei un abām tantēm.

5.Nobeigums

Esmu laimīga, ka neklausījos citos, bet meklēju patiesību. Mans bērnības dzīves stāsts ir skarbs, līdz vienpadsmit mēnešiem atrados bērnu namā. Meklējiet un jūs atradīsiet – teikts Bībelē! Esmu gandarīta, ka varu jums pastāstīt par savu dzimtu, ko var uzskatīt par ikonu gleznotāju dinastiju; šo izcilo gleznošanas meistarū Gavrilu Frolovu; pateicīga, ka ir cilvēki, kuri ir saskatījuši viņa talantu. Priecājos par Nataliju Rešetnikovu, kura pati piedalījās Frolovu ikonu restaurācijas darbos Rēzeknē. Liels prieks un paldies par pētniecības darbu cien.V.Ņikonovam.

I.N.Zavoloko G.Frolova 50.gadu miršanas atcerei, bija uzrakstījis lielu rakstu Igaunijā [izmantotas ziņas no šī raksta] .

5.1.

Gavrila brāļa Dāvida meita Marija Frolova (joprojām dzīvo Rīgā) ir pateicīga par izrādīto godu ģimenei, atjaunojot ikonas, pētniecības darbu. Pievienojamies arī mēs –Marijas meita Natālija un es-Valentīnas meita Evgēnija.

Varbūt, tas jāuzskata par brīnumu, ka esmu šīs dzimtas turpinājums, kas tādas kultūrvērtības radījušas, tās ir mūsu visu lepnums; brīnums, ka sirdī nesu mātes doto un kristīto vārdu –Evgēnija (vārds dots par godu Svētai moceklei Evgēnijai) un dzimtas uzvārdu Frolova. Glabāsim savas zemes kultūrvērtības, kopsim tās, celsim gaismā nogrimušās pilis!

Meklējiet savējos!

6.Secinājumi

“Svētie Raksti un daba, abi radušies caur Dieva vārdiem. Svētie Raksti kā Dieva Svētā Gara iedvesums, daba kā Dieva pavēļu izpildītāja”- Galileo Galilejs (1564.-1642.). Sakrālā mākslā ir vajadzīgs gleznotājam šī ticība, iedvesmojums no Dieva.

F.M.Dostojevsiks (1821.-1881.) grāmatā “Brāļi Karamazovi” raksta:” Un cik daudz atrisinātu un atklātu noslēpumu!... Bojā eja tautai bez Dieva Vārda, jo tās dvēsele slāpst pēc Vārda un visa skaistā”.

Čans Kaiši (1887.-1975.) saka :”Kam nav dievbijīgu domu, tas nenoprot dzīves īsto jēgu, bet maldās apkārt neko labu nerasniegdams”.

Cilvēks bieži vien staigā pa pasauli un saredz tikai to, kas priekšā, varbūt sēnalas! Dažkārt lielām, garīgām vērtībām paejam garam, pat neredzam tās, jo mūsos tās neizraisa nekādas emocijas. Tāpēc esi tāds, kāds esi, bet meklē dvēseles mieru un mīlestību. “Manu dvēseli neklusina ne gleznošana, ne tēlošana, tā meklē vienīgi Dieva mīlestību, kas no krusta savas rokas izstiepj pēc mums”- Mikelandželo (1475.-1564.).

IZMANTOTĀ LITERATŪRA:

1. *A. Avotiņa*: Latvijas kultūras vēsture; Zvaigzne ABC. 2004. g. Tautas atmodas laikmets [150-211. lpp.].
2. *Daina Blūma*: Kultūras vēsture; RAKA. 2000. g. 123. lpp.
3. *Joni Ekonens*: Eiropas kultūras vēsture; ZVAIGZNE ABC; 43. lpp., 80. lpp., 81. lpp., 107. lpp., 150. lpp., 154. lpp.-162. lpp., 164. lpp.
4. *K. Freudfelds*: Baznīcas vēsture; A./S. Valters un Rapa; 1936. g. 209.-212. lpp.
5. *E. H. Gombrich*: Mākslas vēsture; ZVAIGZNE ABC; 1997. g. 133-141. lpp.
6. *Nikolajs Gorkins*: Latvijas kultūras vēsture; Pētergailis; 2002. g. 27.-42. lpp.
7. *A. Jende*: Ticības mācība; O. Jēpes izdevniecība; 1926. g. 129.-130. lpp.
8. *Tatjana Kačalova*: Mākslas vēstures pamati; ZVAIGZNE ABC; 1997. g. 8.-33. lpp.
9. *Mārīte Lapiņa*: Jauno laiku kultūras vēsture vidusskolām, 2. d.; RAKA; 1999. g., 238.-265. lpp.
10. *E. Lange*: Latvijas baznīcas vēsturē; SĒJĒJS; 1961. g. 29. lpp.
11. *Pareizticīgo zemju kultūra*: [No interneta]
12. *Natālija Rešetnikova*: Maģ d. [saskaņots, drīkstu izmantot]; 2004. g. 8. lpp., 15. lpp., 16. lpp.,
13. *V. Maldonis*: Ticības mācība; Stocholm; 1947. g. 169. lpp., 174. lpp., 195. lpp. 197. lpp.
14. *J. Vītoliņš*: Mūzikas vēsture; "Grāmatu draugs"; 419. lpp (krievu mūzika).
15. *Pašas savāktie materiāli* no arhīviem un mutiskām liecībā [no dažādām pilsētām].
16. *Interneta mājas lapas* .<http://www.hermitage.ru>
17. <http://all-photo.ru>
18. <http://all-photo.ru>
19. <http://www.genealogija.ru>
20. <http://www.enlight.ru/camera/52/index.html>
21. <http://kolkja.edu.ee/museum.htm>
22. *Kas jāzina katram dievlūdžējam*; Trifonova Pečengeska klosteris; "Jaunā grāmata"; 2001. g.
23. *Īsa vecticībnieku lūgšanas mācība*; Rīga; 2003. g.
24. *I. N. Zavoloko*; *Kristīgās baznīcas vēsture*; Vecticībnieku centrālās Pomorjes padomes baznīcas Latvijā; Rīga, 1994. g.

Pielikums

1. Frolova Jakoba ikona "Kazaņas Dievmāte".
2. Frolovs Gavriils Efima d.
3. Frolovs Dāvids Efima d,
4. Rēzekne, Vasiļkovu māja, kurā apmetas uz dzīvi Frolovu ģimene 1868.gadā, no Čerņigovas guberņas Novozibkovas apr. Mitjovkas ciema.
5. Rēzeknes vecticībnieku lūgšanas nams. Celts 1895.gadā, pārbūvēts 1906.g. Zvans-lielākais Latvijā (sver 4,832 kg, zvana mēle –200 kg)
6. Rēzeknes draudze, G.Frolovs otrā rindā trešais.
7. Maskavas Preobraženskas vecticībnieku lūgšanu nams, kurā mācījās, strādāja brāļi Tits un Gavriils Frolovi.
8. Preobraženskas lūgšanu nama koris.
9. Atjaunotā mozaīka pēc izcilo mākslinieku V.M.Vasņecova, M.V.Ļesterova, M.A.Vrubeļa, A.P.Rjabuškina oriģināliem Frolovu darbnīcā Maskavā.
10. Rēzeknes dievnama ikonostas, divas augšējās rindas ir G.Frolova meistardarbi (kreisā augšējā pusē redzamas noņemtas ikonas restaurācijai).
11. Rēzekne-Ikonostasa noņemtās ikonas, ko restaurēja Natālija Rešetnikova (arī pārējās ikonu atjaunošana darbi ir viņas).
12. Rēzekne- ikona, kuras aizmugurē apakšējā labajā stūrī labi redzams Frolovu zīmogs.
13. 1894.gada 26.augustā iegūtais dokuments Pēterburgā-"Ikonu .glezniecības meistars".
14. Igaunija – Kolkja, G.Frolovs ceturtais no kreisās.
15. Igaunija - Raja, ciemats pie Peipusa ezera. Redzam attēlā vecticībnieku kongresu 1928.g.
16. Kolkjas lūgšanu nams, 1880.gada celts. Ikonostasu gleznoja Frolovs Gavriils ar saviem skolniekiem.
17. Varnjas lūgšanu nams; ikonostasu izgatavoja Rīgas meistari.
18. No ziedojumiem savāktās naudas celtais G.Frolova dievnams. Kara laikā nodega.
19. No baznīcas saglabāties tikai zvanu tornis, kurā zvanu skaņas vēl tagad aicina uz dievkalpojumiem.
20. Māja, ko pēc Gavriila mācekļa Safronova idejas, pārcēla no blakus ciema. Vienmēr uzturēts kārtībā. Tagad sakopts .Pēc baznīcas nodegšanas kara laikā, šeit notiek dievkalpojumi; otrā stāvā ir izveidota lūgšanu telpa, Te ir Gavriila Frolova muzejs,

saglabātas veco ļaužu nama istabas, darbnīca, mācību istaba, skolas klase. Kreisā pusē var redzēt baznīcas pamatus, apaugušus ar bērziem. [Pagājušā vasarā koki tika nozāgēti un atsegtas grīdas flīzes, sākts sakopšanas un atjaunošanas darbs.]

21. Iekšskats. Redzama pati lūgšanu telpa. Ikonostass. Ap 200 G.Frolova ikonas un viņa skolnieku darbi, citi dāvinājumi.
22. Ikonostasa centrālā daļa.
23. Draudzes svētku dievkalpojums.
24. G.Frolovs, ikona.
25. G.Frolovs, ikonostasa fragments.
26. Muzejs-dzīvojamā istaba. Lūgšanu stūris, meistara ikonas, grāmatas.
27. Muzejs- dzīvojamā istaba. Lūgšanu stūris, meistara ikonas, grāmatas.
28. Kabinets, pie sienas G.Frolova portrets. Uz galda redzams garā kātā ar rokturi zīmogs.
29. Kabinetā lampa, tintnīca, krūze, glāze, ikona un foto, kurā redzam delegāciju ciemojoties pie Viņa augstības imperatora [trešais no labās Gavriils, piektais brālis Dāvids]
30. Veco ļaužu dzīvojamā istaba, redzamas drēbes, ko tajā laikā valkāja.
31. Dzīvojamā istaba.
32. Muzeja arhīvs; grāmatas, ko izmantoja- lasīja, sarakstīja, vāca unikālus grāmatu eksponātus.
33. Skice.
34. 1.Tallinas privātkolekcijas ikona (G.Frolovs)
35. 2.G.Frolovs, ikonas
36. 3.G.Frolovs, ikonas.
37. 4.G.Frolovs, ikonas.
38. Frolovs Dāvids- advokāts. Izglītību ieguvis Maskavā. Vitebskā dzīvojot, kalpoja vēl arī kā priesteris kādā mazā baznīcā.
39. Vitebskas un Polockas vecticībnieku delegācija, kas delegēta uz Pēterburgu zemes jautājumu lietās. Dāvids Frolovs otrais no labās.
40. Piemineklis, G.Frolovam, celts aiz nodegušās baznīcas (to sāks atjaunot ar valdības palīdzību), šādus pieminekļus 30-jos gados cēla tikai ļoti izciliem māksliniekiem. Zem tā ir kapenes. Apakšējā arkā 27.jūlijā- Gavriila eņģeļu dienā katru gadu tiek iedegta svece.
41. Vēlākos laikos G.Frolova mirstīgās atliekas tiek pārapbedītas kapos.

42. 1.Kartes-Vidzemes, Igaunijas guberņas.
43. 2.Vitebskas guberņa (Dvinsk-Daugavpils, Režica-Rēzekne, Vitebska).
44. 3.Vitebska gub.- Vitebska, Polocka- Dvinsk- Režica..
45. 4.Čerņigovas guberņa.
46. 5.Pskov – Pleskavas apg.
47. 6.Estlandija (Igaunija).
48. 7.Igaunija, ciems pie (Čudskoe) Peipusa ezera Raja.
49. 8.Baltkrievija.
50. Privātīpašniecisks ģērbonis, - ko izmantoja sena dzimta, no paaudzes uz paaudzi, kopā 70; Baltkrievijā, Ukrainā, Polijā, tai skaitā arī Vainolovi, Kondratovi.

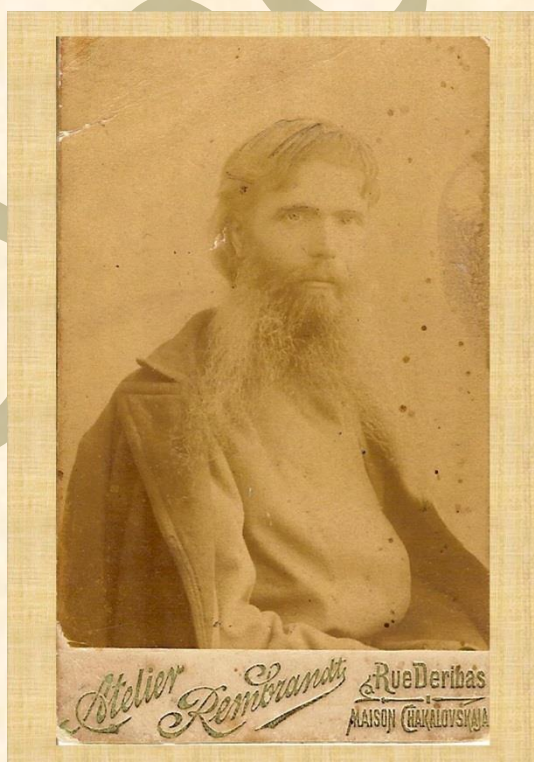
SKAIDROJOŠĀ VĀRDNĪCA:

1. Priesteris- garīdznieks.
2. Diaspora- (gr. izkaisīšana, izsēšana).
3. Eparhija- (gr. Province, vietvalža pārzināts apgabals).
4. Ikona- (lat.<gr. eikon, attēls) – pareizticīgo [veticībnieku] svētbilde.
5. Ikonostas – pēc kanona sakārtotas ikonas rindā, piestiprinātas pie liela rāmja konstrukcijas. Tas atdala altāri no dievlūdzējiem.
6. Kanons –(gr. mēraukla) baznīcas likums, dogma (gr. neapstrīdams).
7. Katakomba- (lat. pazemes kapenes).
8. Koncils- sanāksme.
9. Konfesija –ticība.
10. Altāris- austrumdaļa baznīcā, kur saņemam Svēto Vakarēdienu.
11. Kliros- kora daļa ar nelielu nožogojumu.

Pielikums I

1. Frolova Jakoba ikona "Kazaņas Dievmāte".

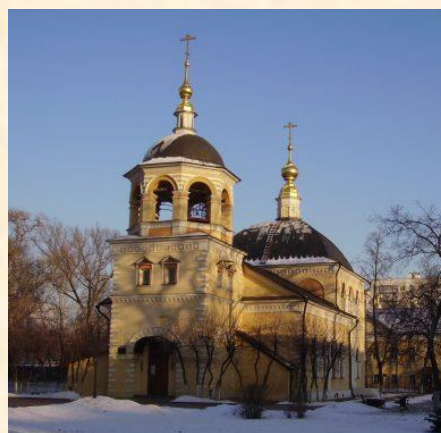
2. Frolovs Gavriils Efima d.

5. Rēzeknes vecticībnieku lūgšanas nams. Celts 1895.gadā, pārbūvēts 1906.g. Zvans- lielākais Latvijā (sver 4,832 kg, zvana mēle –200 kg)

6. Rēzeknes draudze, G.Frolovs otrā rindā trešais.

7. Maskavas Preobraženskas vecticībnieku lūgšanu nams, kurā mācījās, strādāja brāļi Tits un Gavriils Frolovi.

8. Preobraženskās lūgšanu nama koris.

9. Atjaunotā mozaīka pēc izcilo mākslinieku V.M.Vasņecova, M.V.Ļesterova, M.A.Vrubelā, A.P.Rjabuškina oriģināliem Frolovu darbnīcā Maskavā (Фролов, Владимир Александрович, 1874.- Санкт-Петербург — 1942)

10. Rēzeknes dievnama ikonostas, divas augšējās rindas ir G.Frolova meistardarbi (kreisā augšējā pusē redzamas noņemtas ikonas restaurācijai).

11. Rēzekne-Ikonostasa noņemtās ikonas, ko restaurēja Natālija Rešetnikova (arī pārējās ikonu atjaunošana darbi ir viņas).

Rēzekne- ikona, kuras aizmugurē apakšējā labajā stūrī labi redzams Frolovu zīmogs

13. 1894.gada 26.augustā iegūtais dokuments Pēterburgā-“Ikonu glezniecības meistars”.

14. Igaunija – Kolkja, G.Frolovs ceturtais no kreisās.

15. Igaunija - Raja, ciemats pie Peipusa ezera. Redzam attēlā vecticībnieku kongresu 1928.g.

16. Kolkjas lūgšanu nams, 1880.gada celts. Ikonostasu gleznoja Frolovs Gavriils ar saviem skolniekiem.

17. Varnjas lūgšanu nams; ikonostasu izgatavoja Rīgas meistari.

18. No ziedojumiem savāktās naudas celtais G.Frolova dievnams. Nodedzis kara laikā .

No baznīcas saglabājies tikai zvanu tornis, kurā zvanu skaņas vēl tagad aicina uz dievkalpojumiem.

20. Māja, ko pēc Gavriila mācekļa Safronova idejas, pārcēla no blakus ciema. Vienmēr uzturēts kārtībā. Tagad sakopts .Pēc baznīcas nodegšanas kara laikā, šeit notiek dievkalpojumi; otrā stāvā ir izveidota lūgšanu telpa, Te ir Gavriila Frolova muzejs, saglabātas veco ļaužu nama istabas, darbnīca, mācību istaba, skolas klase. Kreisā pusē var redzēt baznīcas pamatus, apaugušus ar bērziem. [Pagājušā vasarā koki tika nozāgēti un atsegtas grīdas flīzes, sāks sakopšanas un atjaunošanas darbs.]

21. Iekšskats. Redzama pati lūgšanu telpa. Ikonostass. Ap 200 G.Frolova ikonas un viņa skolnieku darbi, citi dāvinājumi.

22. Ikonostasa centrālā daļa.

23. Draudzes svētku dievkalpojums.

24. G.Frolovs, ikona.

25. G.Frolovs, ikonostasa fragments.

26. Muzejs-dzīvojamā istaba. Lūgšanu stūris, meistara ikonas, grāmatas.

26. Muzejs-dzīvojamā istaba. Lūgšanu stūris, meistara ikonas, grāmatas.

28. Kabinets, pie sienas G.Frolova portrets. Uz galda redzams garā kātā ar rokturi zīmogs.

29. Kabinetā lampa, tintnīca, krūze, glāze, ikona un foto, kurā redzam delegāciju ciemojoties pie Viņa augstības imperatora [trešais no labās Gavriils, piektais brālis Dāvids]

30. Veco ļaužu dzīvojamā istaba, redzamas drēbes, ko tajā laikā valkāja.

31. Dzīvojamā istaba.

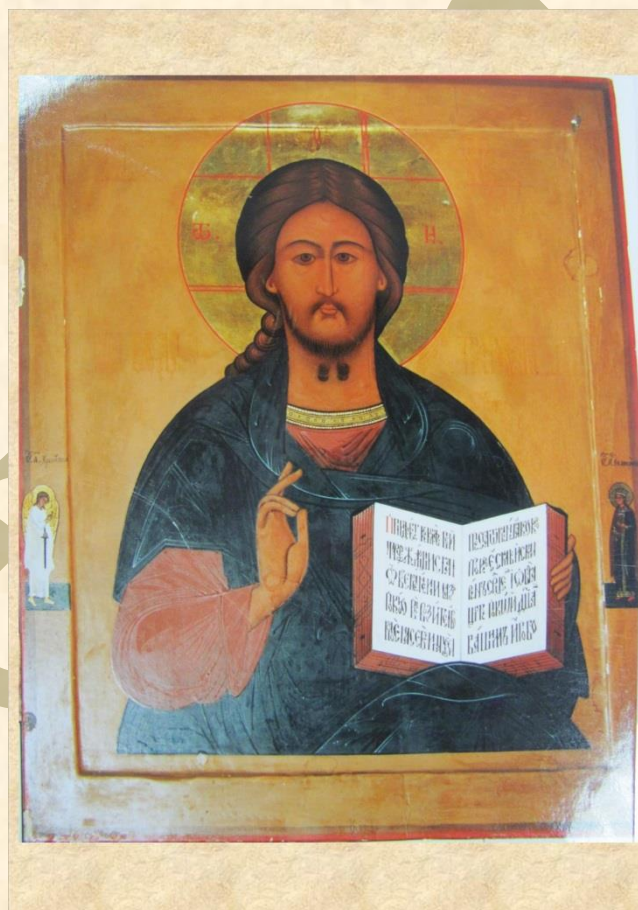
32. Muzeja arhīvs; grāmatas, ko izmantoja- lasīja, sarakstīja, vāca unikālus grāmatu eksponātus.

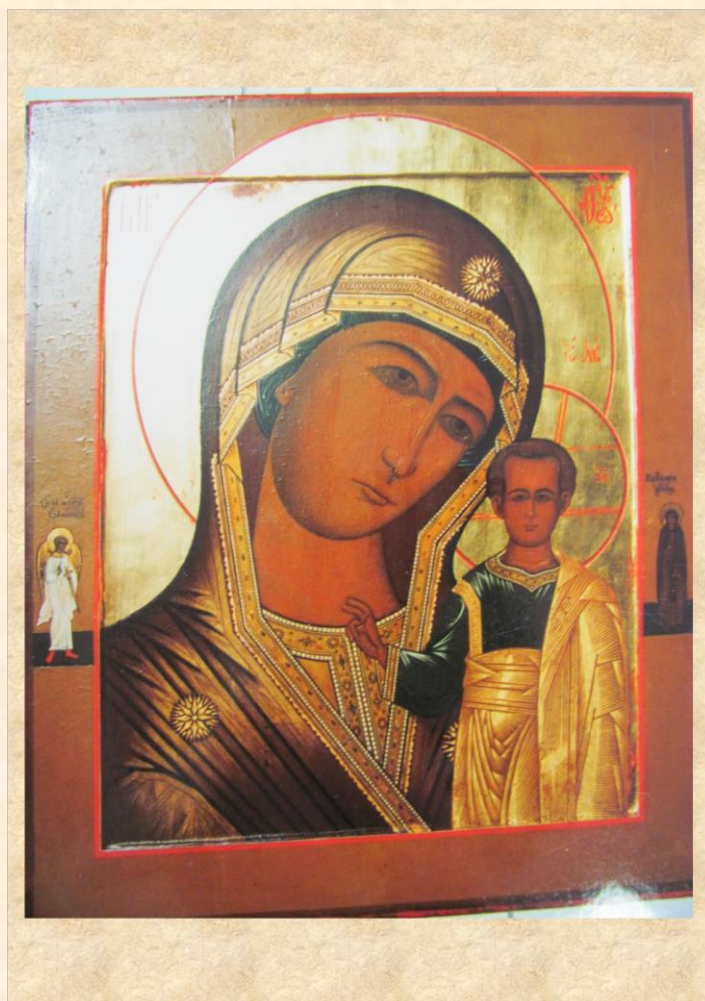
33. Skice.

34. 1.Tallinas privātkolekcijas ikona (G.Frolovs)

35. 2.G.Frolovs, ikonas

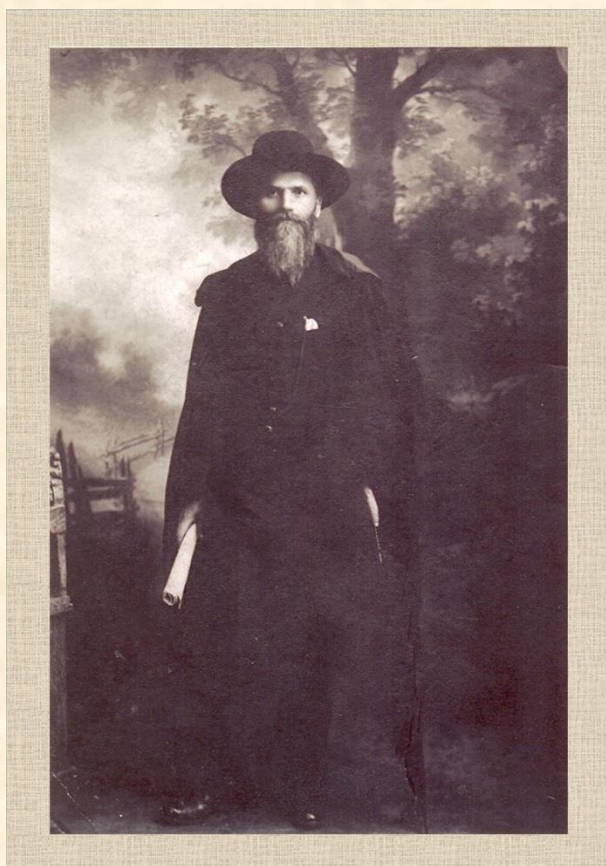
36. 3.G.Frolovs, ikonas.

37. 4.G.Frolovs, ikonas.

37. 5.G.Frolovs, ikonas.

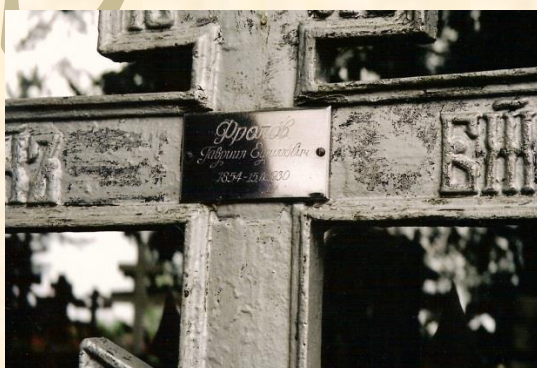
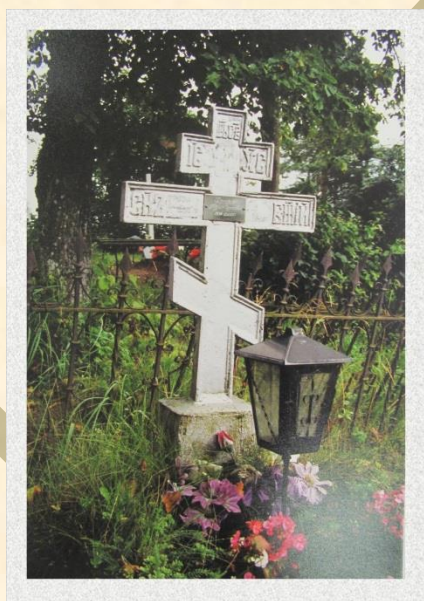
38. Frolovs Dāvids- advokāts. Izglītību ieguvis Maskavā. Vitebskā dzīvojot, kalpoja vēl arī kā priesteris kādā mazā baznīcā.

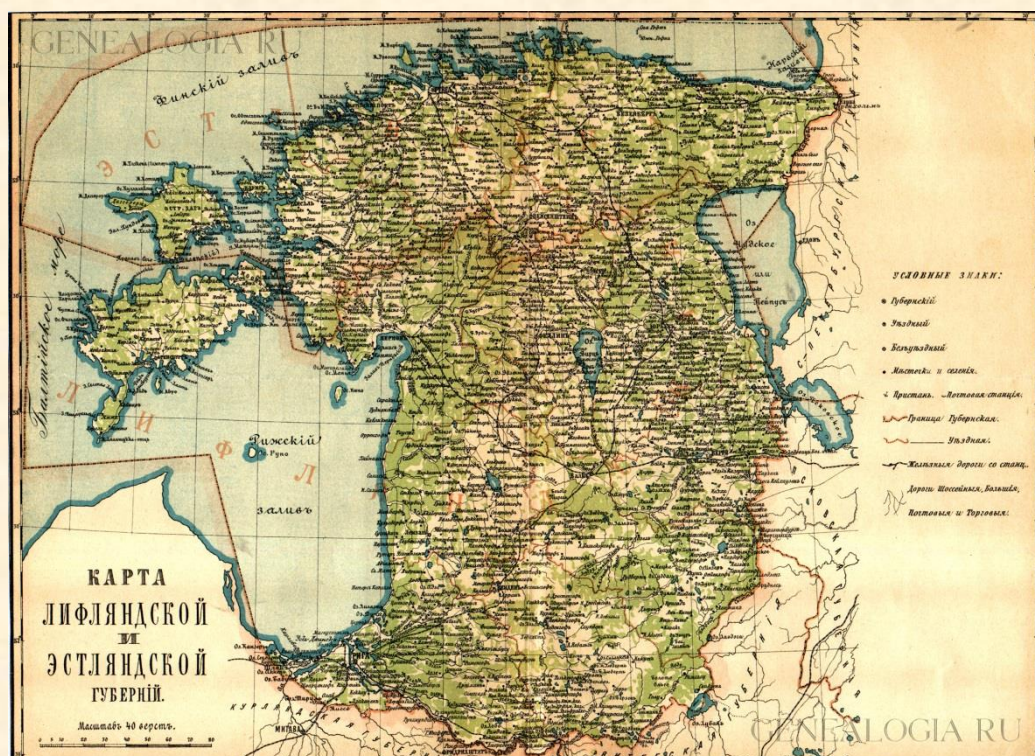
39. Vitebskas un Polockas vecticībnieku delegācija, kas deleģēta uz Pēterburgu zemes jautājumu lietās. Dāvids Frolovs otrais no labās.

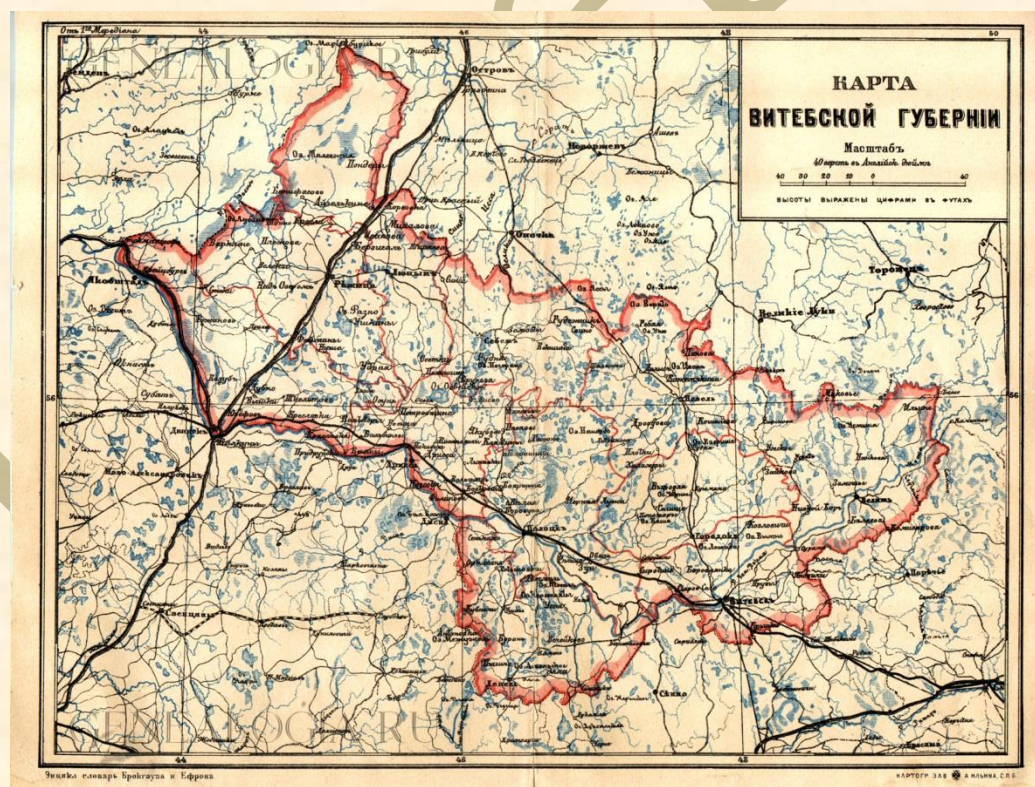
40. Piemineklis, G.Frolovam, celts aiz nodegušās baznīcas (to sāks atjaunot ar valdības palīdzību), šādus pieminekļus 30-jos gados cēla tikai ļoti izciliem māksliniekiem. Zem tā ir kapenes. Apakšējā arkā 27.jūlijā- Gavriila eņģeļu dienā katru gadu tiek iedegta svece.

41. Vēlākos laikos G.Frolova mirstīgās atliekas tiek pārāpbedītas kapos.

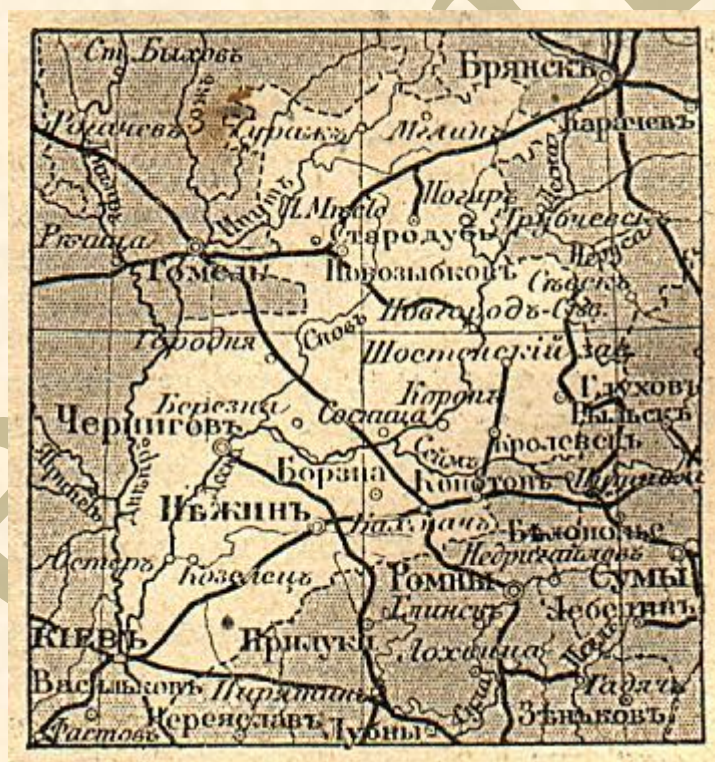
42. Kartes-Vidzemes, Igaunijas gubernāas.

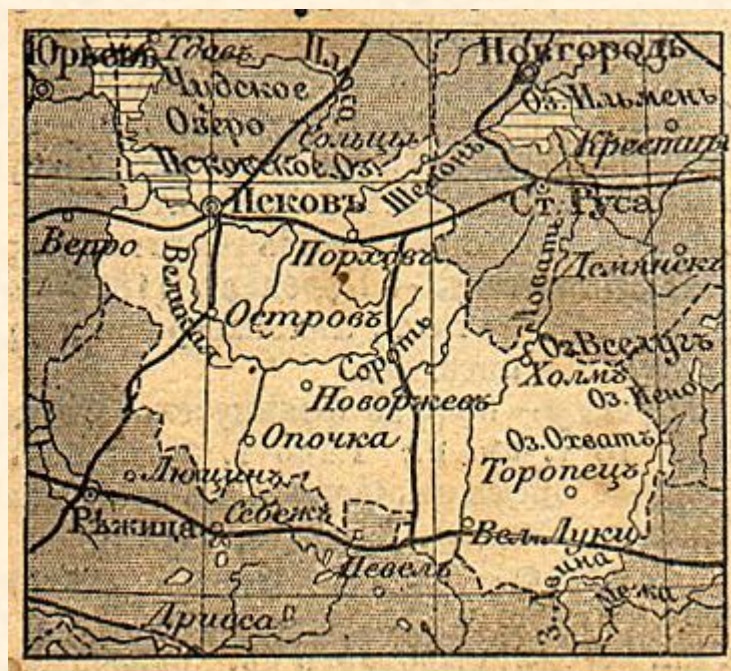
43. Vitebskas gubernā (Dvinsk-Daugavpils, Režica-Rēzekne, Vitebska).

44. 3.Vitebska gub.- Vitebska, Polocka- Dvinsk- Režica..

45. 4.Čerņigovas gubernā.

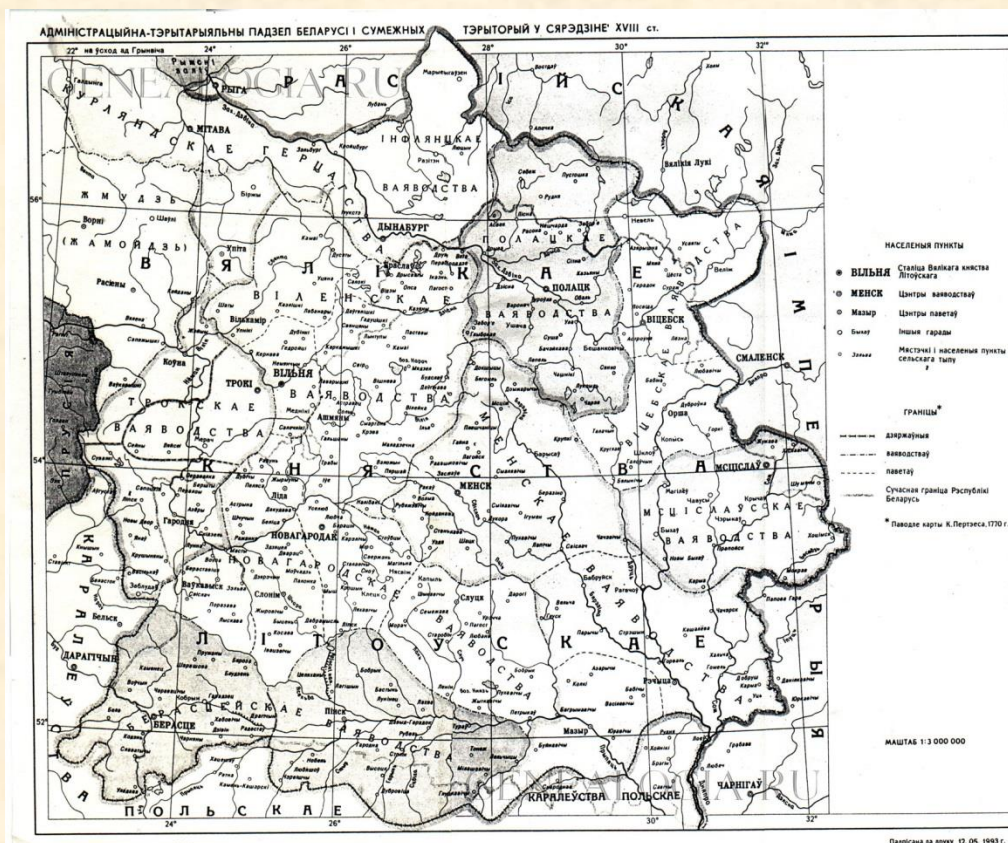
46. 5.Pskov – Pleskavas apg.

47. 6.Estlandija (Igaunija).

47. 7.Igaunija, ciems pie (Čudskoe) Peipusa ezera Raja.

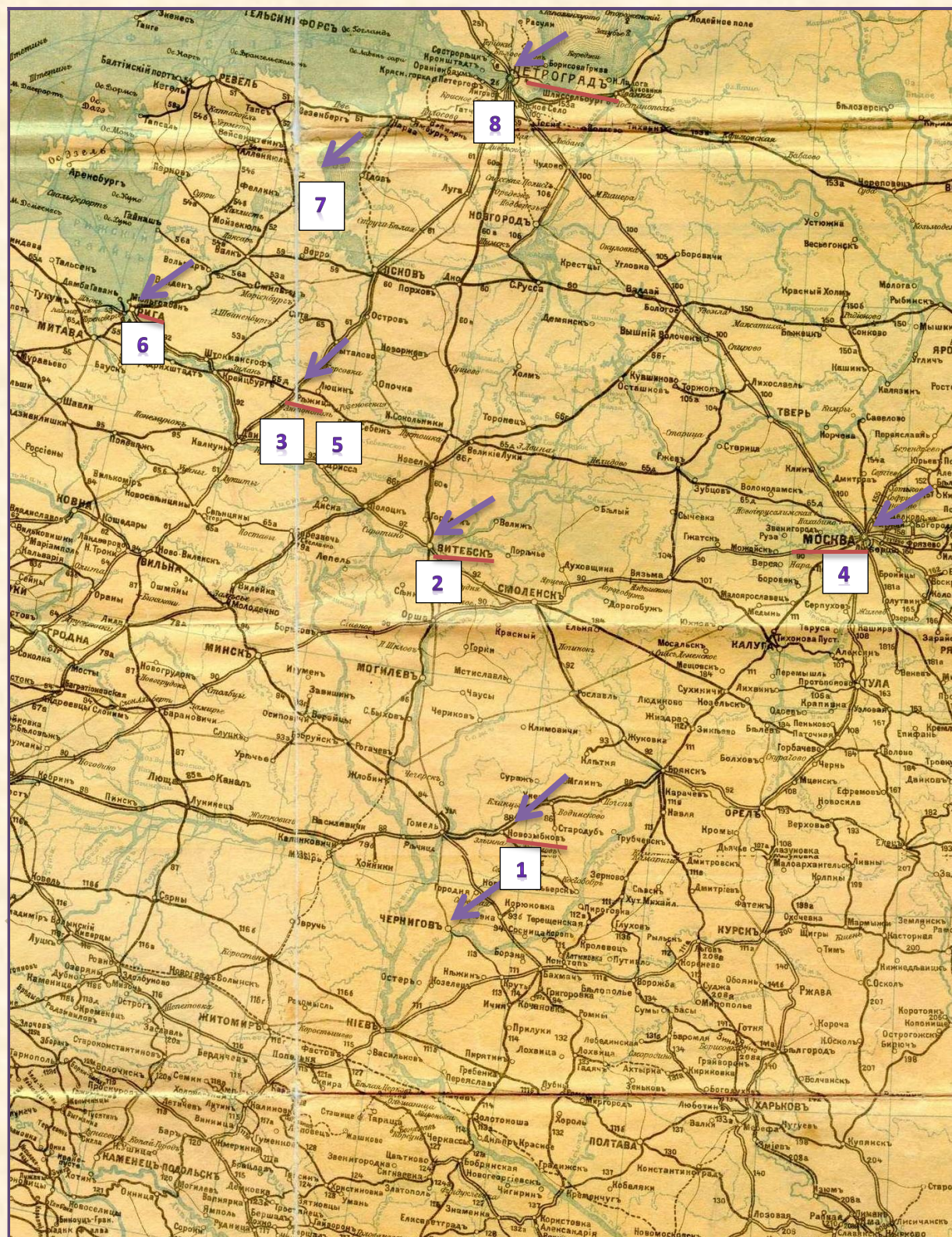

49. 8.Baltkrievija.

50. Privātīpašnieciskis ģērbonis, - ko izmantoja sena dzimta, no paaudzes uz paaudzi, kopā 70; Baltkrievijā, Ukrainā, Polijā, tai skaitā arī Vainolovi, Kondratovi, Frolovi.

FROLOVU ģimenes dzīves ceļi

1. Mitkovka, Novozibkova; 2. Vitebska; 3. Rēzekne; 4. Maskava;
5. Rēzekne; 6. Rīga; 7. Raja; 8. Pēterburga.